THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
- PUBLISHED BY -
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario January 22nd. 1913

אויף צוויי ליניען

דער קאמף געגען די פוילישע פאגראמשטשיקעס מוז אין דארף אנגעפיהרט ווערען מיט דער גאנצער ענערגיע. נאר א שטארקע פארטיידיגונג, נאר א ברייטע אין פארשפרייטע פארעפענטליכונג פון די פוילישע גרויזאמע מעשים, וועט צווינגען די פוילישע פיהרער ענדערן זייער טאקטיק, אין מעגליך אז דאס אידיש - פוילישע פראבלעם וועט דאמאלס קענען געפינען א פריידליכע לעזונג.

פון דעם שרעקליכען ספעקטאקעל, וועלכער האט זיך לעצטענס אפגעשפיעלט, אין וועלכעס ווערט נאך פארגעזעצט, אין פוילען, אין דער אלטער פוילען, ווי אין די נייע ערא בערטע געגענדען, גלויבען מיר דאך, אז עס איז מעגליך שלום מיט'ן פוילישען פאלק, ווען די פיהרער פון דער דמאווסקי - פאדערעווסקי - אילסקי באנדע, וועלען געצווינגען ווערען אפצושטעלען זייערע העצעס געגען אידישען פאלק. פאר דעם, צו צווינגען זיי דאס, דארפען מיר אנווענדען אלע מיטלען. די מאסקעס זייערע מוזען ארונטערגעריסען ווערען, און די וועלט זאל זעהן די אומשולדיגע (?) פוילען אין איהר גאנצער פארברעכערישער נאקעטקייט.

מען דארף אבער צו דער זעלבער צייט אויך ניט פארגעסען אין א צווייטער זאך, וואס איז נויטיג שוין אנצופאנגען.

מען טאר ניט פארזעהן דעם חורבן וואס די פאליאקען האבען געבראכט איפ'ן אידישען קאפ. לעמבערג, פינסק, קאליש, און אין צעהנדליגע אנדערע שטעדט, האט די אידישע באפעלקערונג שרעקליך געליטען פון די פאגראמען. גאנצע שטעדטלאך זענען חרוב געווארען. אין פיעלע פלעצער איז דער חורבן נאך פיעל גרעסער ווי אין די טעג, ווען עס זענען פארגעקומען די גרושים, קויט ניקאלאי ניקאלאיעוויטשעס באפעהלען. די זעלבע זענען פארברענט אדער געטויט געווארען, די נויטיגען זיך שוין מעהר אין קיין זאך ניט, די אבער וועלכע זענען לעבען געבליבען, די, וועמען עס איז געלונגען צו ראטעווען זיך פון די הענט פון די פוילישע „באמעס", די מאטערען זיך יעצט, און די נוס'ע איז זיכער ערגער ווי די געשטארבענע קדושים.

אויף צוויי ליניען מוז דארום דער אידישער קאמף יעצט געפיהרט ווערען. פון איין זייט מוזען די פוילישע העץ - פיהרער באקעמפט ווערען, די פוילישע מאסקע מוז ארונטערגעריסען ווערען, און זאל די „ליגע פון נאציאנען" זעהן וואס פאר א פאלק מען האט יעצט אריינגענומען אין דעם פעלקער - בונד, פון דער צווייטער זייט אבער, מוז ש נ ע ל ע ה י ל ף געגעבען ווערען צו די פאגראמירטע און געליטענע אין פוילען. זיי מוזען געראטעוועט ווערען פון טויט. א קאמף פאר רעכט פאר'ן פוילישען אידען מוז געפיהרט ווערען, און געפיהרט ווערען ענערגיש, אבער די מיטלען מוזען אויך געגעבען ווערען דעם פוילישען אידען צו קענען לעבען.

די מאטערנישען, וואס אונזער פאלק שטעהט יעצט אויס אין פוילען דאס דארף זיין די נייע נשמה, וועלכע מ'ז אריינגעטראגען ווערען אין אונזער הילפס - ארבייט, וועלכע איז לעצטענס אזוי צוריקגעשטאנען. מיט באנייטע כחות מוז די הילפס - טעטיגקייט ווידער איפגענומען ווערען.

אויף צוויי ליניען מוז דער קאמף געפיהרט ווערען, און ביידע זענען פון דער זעלבער וויכטיגקייט.

„ברויט און טעאטער" איז געווען די לאזונג אין דער אלטער רוים — „ברויט און רעכט", דאס מוז זיין די מאטא אינ'ם קאמף פאר דעם פוילישען אידען.

פופצעהן טעג פון אנגעשטרענגטע נערוועץ

3,51 מיטוואך נאכמיטאג איז געווען דער היסטארישער מאמענט, ווען דער וויכטיגסטער פריעדענס - צוזאמענפאהר פון דער גרעסטער און בלוטיגסטער מלחמה האט זיך אנגעפאנגען. א מאמענט, לויט דעם אלטען טיגער'ס אויסדריק, „ווען די צייט איז געקומען, ווען מען מוז ערלעדיגען דעם רעכנונג".

פופצעהן פונקטען עטהאלט דער היסטארישער בוך, וועלכער איז אין וועסאיל איבערגעגעבען געווארען צו דער דייטשער דעלעגאציע, וועגען יעדען פון די פופצעהן פונקטען, און אפילו וועגען די רעדען, וועלכע זיינען ביי דער ערעפנונג געהאלטען געווארען, לאזט זיך פיעל רעדען און זאגען, אבער פאר דער פרעסע אין די ניט - ענגלישע שפראכען, איז אין די היינטיגע צייטען, ווען מען קעמפט פאר דעמאקראטיע אפטמאהל בעסער ווען זי שווייגט, איידער ווען זי רעדט.

מען קען די פופצעהן פונקטען פארגלייכען מיט ווילסאנ'ס היסטארישע פערצעהן פונקטען, אבער זייערע אנאליז מוז אפגעלעגט ווערען אויף אנדערע רוהיגערע צייטען.

איין זאך איז אבער זיכער, אז די וועלט, די גאנצע וועלט האט די נייעס איפגענומען גאנץ גערן, און אין די פופצעהן טעג, אין וועלכע דער ענטפער דארף געגעבען ווערען, זענען טעג, אויף וועלכע די וועלט וואַרט מיט אנגעשטרענגטע נערוועץ; באגלייט פון א וואונש, אז דער דייטשער פריעדען זאל ניט בלייבען קיין פראזע, נאר א רעאלע ווירקליכקייט.

די פוילישע רבנים אויף דער בערנער אינטערנאציאנאלער סאציאליסטישער קאנפערענץ

(א בריעף פון שטאקהאלם ספעציעל צום „אידישען זשורנאל".)

פון ב. שובעטמאן.

איצט, ווען דאס בלוט פון די פינסקער הרוגים איז נאך ניט פארטריקנט געווארען, ווען יעדער טאג ברענגט מיט זיך נייע שוידערליכע ידיעות וועגען דער אידישער לאגע אין פוילען, — איצט איז כדאי זיך אפצושטעלען אויף דער שענדליכער ראלע פון „בונד" אויף דער אינטערנאציאנאלער סאציאליסטישער קאנפערענץ אין בערן. וואס פאר א שייכות האבען די פוילישע רציחות צום „בונד" און צו דער בערנער קאנפערענץ? א, זיי האבען שוין גאר א שייכות, דער בונד האט מיט זיין האנדלונג אויף דער בערנער קאנפערענץ זיך איינגעקריצט א נייע בלאט אין דער אידישער געשיכטע, א שענדליך פארברעכעריש בלאט.

נאר לאמיר אייך דערצעהלען אלצ - דינג אין א סדר. ווי איהר ווייסט שוין, געוויס איז אבגעהאלטען געווארען פונ'ם 3-טען ביז'ן 10-טען פעברואר אן אינטערנאציאנאלע סאציאליסטישע קאנפערענץ אין בערן. אין משך פון דער מלחמה איז דער אינטערנאציאנאל געווען כמעט ווי טויט. אויף די שלאכטפעלדער פון אייראפא זיינען געשטאנען די עלעמענטען, וואס האבען צונויפגעשטעלט דעם אינטערנאציאנאל כמעט ווי חרוב געמאכט, און די ריהען פון די סאציאליסטען האט גערעדט דער גייסט פון צוריסענקייט, פון כאאס. אמת, ס'זיינען אין די מלחמה יאהרען געמאכט געווארען פרובען צונויפצורופען א קאנפערענץ פון דעם אינטערנאציאנאל, אבער עס זיינען געווען שטערונגען וואס האבען ניט געלאזט אז די קאנפערענץ זאל פארקומען. ניט נאר מצד די רעגירונגען, וואס האבען ניט געוואלט געבען קיין פאספארטען צו די סאציאליסטען, זיינען געקומען די שטערונגען, נאר אויך פון די אינערליכע ניטגאנצקייט אין סאציאליסטישע ריהען.

ערשט נאכדעם ווי דער וואפענשטילשטאנד איז אונטערגעשריבען געווארען, האט זיך איינגעגעבען צונויפצורופען אזא קאנפערענץ אין בערן. אונז אינטערעסירט אבער ניט דא די אלגעמיינע קאנפערענץ, נאר די זייט איהרע וואס האט א שייכות מיט אונז אידען. און גראד איז איצטיגעס מאל אויסגעקומען דער קאנפערענץ ניט איין מאל צו בעשעפטיגען זיך מיט אידען, סיי דירעקט, סיי אינדירעקט. ביי איין פונקט איז אויפגענומען די אידען - פראגע, ווען די קאנפערענץ האט פערהאנדעלט איהר שטעלונג צום פעלקער - בונד.

קאנט פערטרעטען דעם פוילישען בונד. אבער קיין סך קשיות אויף דעם ווילען מיר ניט פרעגען, ווייל ס'זיינען דא אנדערע מעהר וויכטיגע קשיות צו פרעגען. נאר מיר וועלען עס איצט אויך איבערלאזען אויף א צווייטען מאל און דא וועלען מיר איבערגעבען נאר א פאר לעבעדליכע אינצידענטען.

ערשטענס האט דער בונד אריינגעטראגען אן ערקלעהרונג, אז ארץ ישראל דארף מען ניט האבען, ווארום „די פערענטפערונג פון דער אידישער פראגע איז נאר מעגליך אין די לענדער פון דער אידישער קאנצענטראציע דורכ'ן סאציאליזם". דאס באווייזט ווי ווייניג דער בונד האט געלערנט אין די לעצטע מלחמה יאהרען. אלע האבען ניט ערווארטעט אזא ערקלעהרונג. מ'האט גערעכנט אז דער בונד וועט די גאנצע פראגע אויסמיידען; ס'נעהט איהם נארניט אן. אבער א געגנערישע שטעלונג איז געווען פאר אלעמען אן איבערראשונג אין. לאמיר אייך זאגען, זעהט ניט קיין אנגענעהמע אבער אמת קאמיש, און איינצייטיג פערברעכעריש, איז דער בונד געווען ווען עס איז פערהאנדעלט געווארען דער פראטעסט וואס די פועלי ציון האבען אריינגעטראגען געגען דעם פוילישען פראלעטאריאט, וואס דערלאזט צו די גרויזאמקייטען געגען די אידען אין פוילען. ווי נאר די פראטעסט רעזאלוציע איז פארגעבראכט געווארען, איז דער בונד ארויס מיט א וויצעקו: סטייטש, מיר טארען ניט פראטעסטירען געגען דעם פוילישען פראלעטאריאט. און געשטיצט האבען זיי זיך אויף עפעס אן אומבעדייטענדע רעזאלוציע וואס דער פע. פע. עס. האט אנגענומען אויף זיינער א קאנפערענץ, וואס אין איהר איז אויסגעדריקט געווארען א פארוויער פראטעסט געגען די אידישע פאגראמען אין פוילען.

דער פוילישער פראלעטאריאט איז ריין פונ'ם אידישען בלוט. דאס איז איינפאך זיך געשפיגען אין פנים אריין. שוין ניט רייערנדיג פון דעם אז די פוילישע ארבייטער אליין נעהמען אנטייל אין די בלוטיגע שחיטות, איז נאך דא א שווערע באשולדיגונג געגען זיי: אויב זיי זיינען ווירקליך געגען די פאגראמען, האבען זיי געהאט א סך אנדערע מיטלען ווי ארויסצוטרעטען געגען, ניט אפקומען מיט א וואסערדיגע, גארנישט זאגענדע, רעזאלוציע. די פוילישע ארבייטער האבען די מעגליכקייט צו נעהמען די סיטואציע אין זייערע הענט. אין א צייט פון

ביי די ערשטע פארהאנדלונגען פון א. ר. קאנווענשאן

א מאדנע ניט-זיכערקייט שוועבט אין דער לופט. — איניגע אנדייטונגען אויף שטורמישע אויסברוכען — טאן פון ארבייטער סאלידאריטעט קלינגט אפ אין יעדער האנדלונג.

פון ח. שמערלער

ווען עמיצער וואלט געפרואווט אנבאפען א צענטראלען פונקט — א הויפט אישו — ארום וועלכער עס קאנצענטרירען זיך די ערווארטונגען, טעטיגקייטען, שטרעבונגען א. ז. וו. פון דער 19-טער ארבייטער רינג קאנווענשאן, וואלט זיין מיה, ביים איצטיגען מאמענט, געווען

דער: „פארוואס האט מען ניט געבראכט מאיר לאנדאן צו דער ערעפנונג?" און דער ענטפער איז געווען: „גלייכער אז ער איז ניטא". זיינע אנשוואונגען שטימען איצט ניט מיט די וואס ווילען אויפהאלטען דעם שלום.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער הער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר פלאץ פאר די פאלגענדע שורות:

טאג טעגליך דערגרייכען צו אונז טרויעריגע און פינסטערע בייעסען פון אונזערע אומגליקליכע ברידער פון פוילען, וואס ווייטער מעהרען זיך אלץ אידישע קרבנות, וואס ווערען ערמארדעט פון פוילישע רוצחים. אידיש בלוט גיסט זיך עמערווייז, די טארקוועמאדעס און כמעלניצקים מעגען זיך שעהמען פאר זיי. עס זעהט אויס ווי די פאליאקען האבען זיך אונטערגענומען אויסצוראטען אלע אידען, אונזערע „גדולים" די פיהרער פונ'ם אידישען פאלק זענען פארנומען מיט זייער

ווי געוועהנליך זענען אויך דאס יאהר פארטיילט געווארען עטליכע עהרען - "דיגרים". און צווישען די לעצטע איז אויך געעהרט געווארען פרעמיער לאיד דזשארדזש מיט דער "דיגריי" ל. ל. ד.

געלט ברייננט געלט

"געלעגענהייט" מיינט צו האבען עטוואס קאפיטאל צו אינוועסטען אין דער ריכטיגער צייט.

ווי אזוי צו באקומען דעם דאזיגען קאפיטאל איז צו שפארען עטוואס יעדע וואך, אזוי אז איהר קענט מאכען אייער געלט צו ארבייטען פאר אייך ווען י צייט קומט.

באשליסט יעצט צו לאזען אונז העלפען אייך שפארען. אינטערעסט ווערט געצאהלט יעדע זעקס מאנאטען.

אבגעצאהלט קאפיט. $6.500.000
רעזערוו פאנד $12.000.000
רעזאורסעס $130.000.000

די בענק אף נאווא סקאשיא

ברענטשעס
קווין און מיקאל סטריט, ה. ל. טנמאז מענעדזשער
ספעדיינא און דאנדעס סט. א. וו. הורלמאז עקטינג מענעדזשער